

INIȚIEREA STUDENTULUI-DIRIJOR ÎN BAZELE TEHNICII DIRIJORALE (PRIMII PAȘI ȘI IMPORTANȚA LOR ÎN FORMAREA TEHNICII DIRIJORALE)

INITIATING THE STUDENT CONDUCTOR INTO THE BASICS
OF THE CONDUCTING TECHNIQUE (THE FIRST STEPS AND THEIR
IMPORTANCE IN DETERMINING THE CONDUCTING TECHNIQUE)

LUMINIȚA GUȚANU STOIAN,

lector universitar, doctor,
Universitatea Spiru Haret, București, România

Primii pași în tehnica dirijatului semnifică Gimnastica pretactală ce presupune pregătirea și formarea aparatului dirijoral. În consecință, există mai multe tipuri de exerciții, precum cele de eliberare a brațelor, cele de relaxare a mușchilor, dar și cele pentru formarea gestului dirijoral și perfecționarea lui. Acest studiu nu deține doar enumerarea tipurilor de exerciții, este un studiu ce evocă toate posibilele probleme în formarea aparatului dirijoral, modalitățile de rezolvare a acestora și argumentarea necesității fiecărui tip de exercițiu.

Cuvinte-cheie: gimnastica pretactală, dirijat coral, aparatul dirijoral, tehnica dirijorală

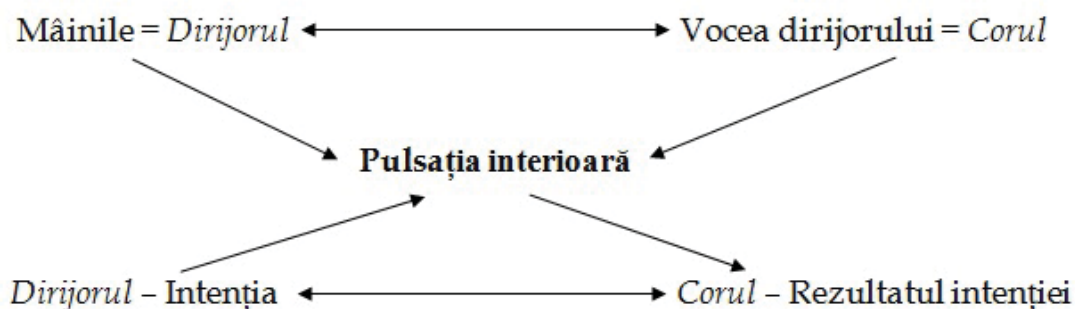
The first steps of the conducting technique mean-Conducting warm-ups which entail the preparation and shaping of the conducting apparatus. Consequently, there are several types of exercises, such as releasing the arms, relaxing the muscles, but also those that help shape and perfect the conducting gesture. This study comprises not only an enumeration of the types of exercises, but it also displays all the potential problems one may encounter in the formation of the conducting apparatus and the methods of solving them. It also explains the need for every type of exercise.

Keywords: conducting warm-ups, choral conducting, conducting apparatus, conducting technique

“Tehnica dirijorală este un instrument ce va fi folosit în scopul relatării conceptului mental interpretativ și în conducerea instrumentului muzical (corul)” [1, p. 77]. Gimnastica pretactală presupune pregătirea și formarea aparatului dirijoral. Există două tipuri de exerciții:

- exerciții de eliberarea brațelor și de relaxarea mușchilor;
- exerciții pentru formarea gestului dirijoral și perfecționarea lui.
- Cu ajutorul gimnasticii pretactale studentul-dirijor își formează primele deprinderi dirijorale:
- își eliberează brațele;
- își relaxează mușchii;
- capătă deprinderea de corelare a mâinilor;
- își formează exactitatea pulsației metrice și a impulsurilor;
- își fixează nivelul planului mediu dirijoral.

Toate exercițiile vor fi secondate vocal, prin enumerarea tuturor timpilor din cadrul măsurii în caracterul și modul de atac propus. În această ecuație vocea dirijorului=corul, iar mâinile=dirijorul.

Acest binom utilizat în exerciții și în lucrul individual este foarte util pentru dezvoltarea pulsației interioare a studentului-dirijor, menținerea pulsației pe parcursul întregii lucrări, precum și la corelarea gesticii dirijorului cu intențiile sale, lucru care mai târziu va facilita dialogul gestual al dirijorului cu corul. Iar, „rolul dirijorului este să formeze instrumentul coral și să-l ridice la un nivel cât mai înalt, folosindu-se de arsenalul de mijloace de expresie însușit prin tehnică” [2, p. 22].

Înainte de expunerea setului de exerciții, vom enumera părțile componente ale mâinii:

- palma;
- poignet-ul (din limba franceză semnifică încheietura mâinii);
- antebrațul-parte de la poignet până la cot;
- bratul-parte de la cot până la umăr.

I. Exerciții pentru eliberarea brațelor și de relaxare a mușchilor:

Exercițiul nr. 1

Începe exercițiul stând cu picioarele depărtate la nivelul umerilor, brațele vor fi în jos atârând firească pe lângă corp. Din această poziție vom executa mișcări circulare cu umerii, la început în spate, apoi în față.

Exercițiul nr. 2

Revenind în poziția inițială a mâinilor vom efectua mișcări circulare cu ambele brațe, alternându-le, vom începe cu mâna dreaptă, apoi cu cea stângă.

Exercițiul nr. 3

Cu brațele extinse lateral, flexate în articulația cotului vom executa mișcări circulare (de la cot) cu ambele mâini spre exterior, apoi în interior.

Exercițiul nr. 4

Cu brațele aproape de corp, flexate în articulația cotului vom executa mișcări circulare din poignet, cu ambele mâini spre exterior, apoi în interior.

Exercițiul nr. 5

Din poziția inițială ridicăm brațele la nivelul osului stern cu poignet-ul suspendat. Se va sta în această poziție câteva secunde după care se vor lăsa brațele în jos în cădere liberă (după cădere se vor lăsa câteva secunde să se balanseze în virtutea inerției).

Exercițiul nr. 6

Din poziția inițială ridicăm brațele cât de sus putem cu poignet-ul suspendat. Se va sta în această poziție câteva secunde după care se vor lăsa brațele în jos în cădere liberă (după cădere se vor lăsa câteva secunde să se balanseze în virtutea inerției).

II. Exerciții pentru formarea gestului dirijoral:

Vom începe prin realizarea gestuală a impulsului:

Exercițiul nr. 1

Stând pe scaun în fața mesei (care va fi la nivelul osului stern sau la nivelul diafragmei a studentului-dirijor) cu mâinile în poziția de avertizare (fixată pe masă), vom ridica mâinile până la nivelul umerilor, apoi le lăsăm să cadă brusc, în virtutea inerției pe aceeași suprafață a mesei. La ridicarea mâinilor studentul-dirijor va inspira, la impactul cu masa (la lovitură) va expira.

Exercițiul nr. 2

Din aceeași poziție se vor realiza aleatoriu lovituri pe suprafața mesei (punctul de sprijin va rămâne în buricele degetelor arătător și cel mijlociu).

Exercițiul nr. 3

Pe aceeași suprafață se va efectua un lanț de măsuri dirijorale de 4 timpi, cu enumerarea timpilor de către studentul-dirijor.

Exercițiul nr. 4

Se va efectua exercițiul nr. 3 din poziție firească de dirijat (din picioare), utilizând planul mediu dirijoral, schema se va dirija prin ‘scuturare’ de mâini, enumerarea timpilor rămâne valabilă.

Exercițiul nr. 5

În acest exercițiu se va trece treptat de la „scuturat” la o tactare firească, temperând treptat gestul, păstrând lejeritatea mâinii și exactitatea impulsului.

III. Pentru asimilarea rapidă și corectă a efectuării auftakt-ului vă propunem un set de exerciții practice:

Exercițiul nr. 1

Vom exersa cele două faze de efectuare ale auftakt-ului.

Stând pe scaun în fața biroului sau a unei mese (ideal este să existe un dispozitiv pentru dirijat), masa fiind la nivelul planului mediu de dirijat, studentul-dirijor își va fixa mâinile pe aceasta în poziția de avertizare, sprijinindu-se pe buricele degetelor (în special, pe arătător și cel mijlociu), fixându-și punctul de pornire. După ce și l-a fixat va efectua avântul (mâna va merge în sus) mimând respirația, apoi lăsând-o în cădere liberă mâna va reveni în poziția inițială. După ce se va exersa de mai multe ori, acest exercițiu va fi realizat de către studentul-dirijor și din picioare pe planul mediu de dirijat (pe planul imaginar).

Exercițiul nr. 2

Stând pe scaun în fața biroului sau a unei mese, masa fiind la nivelul planului mediu de dirijat, studentul-dirijor își va fixa mâinile pe aceasta în poziția de avertizare, sprijinindu-se pe buricele degetelor (în special pe arătător și cel mijlociu), fixându-și punctul de pornire. Se va efectua un lanț de băți dirijorale în schemă de 4 timpi cu oprire după fiecare bătaie (atenție! – oprirea presupune prezența binomului *impuls - recul*). Revenirea în schemă sau continuarea lanțului de băți dirijorale se va face cu ajutorul auftakt-ului, gestual se va pleca de pe bătaia pe care s-a oprit către următoarea, mimând respirația. Pe același principiu se va proceda la fiecare bătaie din cadrul măsurii. Acest exercițiu se va efectua și în scheme dirijorale de 3 și 2 timpi. După ce se va exersa de mai multe ori, acest exercițiu va fi realizat de către studentul-dirijor și din picioare pe planul mediu de dirijat.

Exercițiul nr. 3

Acest exercițiu se va efectua după principiul exercițiului nr. 2, doar că fiecare lanț de băți dirijorale va începe de pe un alt timp. De exemplu: primul lanț de băți dirijorale va începe de pe timpul 2 din măsura de 4 timpi, aceasta presupunând ca studentul-dirijor să dea auftakt-ul de pe timpul întâi, dacă va începe de pe timpul 3, auftakt-ul va fi de pe timpul 2 etc. Și acest exercițiu se va efectua în scheme de 3 și 2 timpi.

Exercițiu nr. 4.

Se va efectua pe principiul exercițiului nr. 3, dar fără opriri în cadrul măsurii; se pot alterna tipurile de contur.

Exercițiul nr. 5

Se vor dirija următoarele exerciții ritmice:

1A

The musical notation for exercise 1A is presented in two staves: *m.st.* (top) and *m.dr.* (bottom). Both staves are in 4/4 time. The notation consists of rhythmic patterns of quarter notes and rests, with vertical lines indicating bar boundaries. The first staff (*m.st.*) starts with a half rest, followed by quarter notes. The second staff (*m.dr.*) starts with a quarter note, followed by quarter notes and rests.

1B

2A

2B

Atenție! Toate exercițiile vor fi secondate vocal de către studentul-dirijor prin enumerarea tuturor timpilor din cadrul măsurii în caracterul, pulsația metrică și modul de atac propus. La fel, toate auftakt-urile (respirațiile) obligatoriu vor fi executate.

Este foarte important ca în timpul efectuării exercițiilor studentul-dirijor să-și urmărească toate senzațiile (momentele de eliberare a întregului aparat dirijoral, momentele de lovituri (impuls-recul)) și coordonarea celor trei piloni: pulsația interioară, enumerarea timpilor și binomul impuls-recul.

În concluzie, „realizările artistice și pedagogice ale unui student, viitor profesor-dirijor depind de o educație corectă, de capacitățile sale creatoare și de o pregătire corectă profesională” [3, p. 319].

Referințe bibliografice

1. GUȚANU, L. The Complexity and Characteristics of Choral Art. **In:** *Studia Musica of “Babes - Bolyai” University*. Cluj-Napoca, 2014, nr.1, p. 77-79.
2. GUȚANU, L. Noi perspective în formarea și educarea studentului în calitate de viitor profesor de muzică și dirijor de cor. **În:** *Anuar științific: Muzică, Teatru, Arte Plastice*. Chișinău: Grafema Libris, 2012, nr. 2(15), p. 22-24.
3. GUȚANU, L. The development of the student as a conductor. **In:** *Педагогика и Психология (Культура и искусство)*, выпуск VII. Казань: Отечество, 2014, p. 319-321.